

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 150 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 19.

Sreda 7. marca 1928.

Leto III.

Slovenska Ljudska Stranka in krščanski socialci.

Proti reakcionarni politiki SLS se poraja vedno močnejši odpor med nje-
nimi delavskimi pristaši. Tako je za-
čela »Krekova Mladina« izdajati list
»Ogenj«, ki v svoji drugi številki piše
n. pr. tudi sledeče:

»Ali naj razredni boj priznamo ali
zanikamo in prikrivamo? Vprašanje
je že samo v sebi zgrešeno! Razredni
boj je!«

Ce mladi Krekovci res sprejmejo
to stališče, jih ne more nič več ločiti
niti od razrednih strokovnih organi-
zacij niti od socialistične stranke. Kaj-
ti vera nas ne more in ne sme ločiti.
Vsi, ki so za razredni boj, s katerim
bo proletariati uničil kapitalizem in s
tem ustanovil brezrazredno sociali-
stično družbo, spadajo v en tabor. Da
v socialistični stranki kristjani nimajo
prostora, je demagoška laž, s katero
so od nekdanjih klerikalcev plašili in be-
gali delavce. Če bodo hoteli Krekovci
se ostati dosledni svojim besedam, se
bodo morali tudi dejansko pridružiti
razredno-bojevnemu proletariatu. Ali
pa bodo še vedno ostali kot ubogi La-
zarji pod mizo SLS.

Kdo je ta SLS, ki je bila doslej na-
šim krščanskim socialcem še vedno
bližja kakor pa socialisti?

Odgovorimo na to vprašanje z be-
sedami nemških krščanskih socialcev,
kateri veljajo za učitelje slovenskih.

»Das Neue Volk«, glasilo nemških
krščanskih socialcev v Berlinu, ob-
ravnavna v svoji 8. številki nemške kle-
rikalce, katerih stranka se imenuje
Centrum (sredina), ki je danes vladna
stranka v Nemčiji.

Glavne lastnosti nemškega centru-
ma se prav lepo krijejo s SLS.

»Das Neue Volk« pravi:

»Centrum: Stranka sredine, ne bo
nikdar izginila... Cerkev bo vedno
stala za njo. »Pomirjenje« množic.
Lenih po mišljenju. Voditelji niso leni
po mišljenju, temveč so zelo pametni.
Vedo, kaj morajo leni imeti.

Mase bodo itak vedno šle za onim,
ki je ravno na krmilu. Danes za vele-
kapitalisti — jutri za kom drugim.
Vodili bodo pa vedno le nekateri.
Desno ali levo. Centrum se ravna po
onem, ki ravno vodi. Lahko vlada z
vsakim, desno, levo. Vedno je ustavna
stranka. Vedno stranka mas.

Centrum razbiti? Kako nesmi-
selno! Centrum dela vendar vedno to,
kar hočejo voditelji.

Ali hočete boljše slike o vsej brez-
načelnosti klerikalne politike, ki je v
glavnem ista povsod, pa naj se stran-
ka imenuje SLS ali centrum! Pred
vojno je bila vedno za cesarja Jožefa,
l. 1914 za vojno proti Srbiji, l. 1918
za enotno Jugoslavijo, naslednja leta
za avtonomijo, danes pa je najboljši
steber srbske in monarhistične reak-
cije. Jutri bo morda za republiko; ka-
kor se ji bo bolje zdelo. Kajti »vedno
igrajo vlogo tretjega, ki čaka in ima
vedno prav — ker se suče po razme-
rah. Razmer ne bodo nikdar ustvarjali
— saj tega niti nočejo,« tako pravijo
nemški kršč. socialci, ki na Pruskem
skupaj s socialdemokrati vodijo svoji
stranki nasprotno politiko.

In taka, na zunaj močna, na zno-
traj pa popolnoma gnila stranka je do
danes še vedno ustrahovala naše kr-
ščanske socialce — bodisi z denarjem,
bodisi z mandati, bodisi z visokimi ka-
noniki.

Ali bo tudi »Krekova Mladina« s
svojim »Ognjem« klecnila sredi poti?
Ali se bo na ta naš članek zopet za-
gnala v nas in se sprijaznila z vod-
stvom SLS, kakor smo to doslej ved-
no doživljali?

Krščanski delavci! Vaš tabor je
razredno-bojevna socialna demokra-
cija. Pri nas vam nihče ne bo ubijal
vere. Vero vam ubija SLS. V prole-
tarskih vrstah boste šele dobili pravo
vero v socializem, v vstajenje člove-
štva.

stranka povzpne še višje, se je začela
rušiti. Sicer bi morala naravnim po-
tom zginiti, ampak ta nenavadno na-
gel proces razkrajanja so pospešili
njeni predsedniki in to od Jarha do
Tumpeja. Ena tretjina občinskih od-
bornikov NSS je že v prvi periodi
kar naravnost dezertirala h — kle-
rikalcem. Jarh, ker ni postal župan,
je odstopil in pozneje izstopil tudi iz
stranke, postal je radikal in pozneje
— defraudant. Drugi je bil Kino-
Roglič, kateremu so klerikalci izro-
čili mestni kino iz hvaležnosti, da
jih je podpiral, katerega pa je Roglič
popolnoma upropastil. Kot zadnji je
bil g. Tumpej, ki je s težavo prišel
pri zadnjih občinskih volitvah sko-
zi, kar se mu pri prihodnjih najbrž ne
bo več posrečilo. Ta gospod je igral
nekakega strokovnega tajnika za ce-
lo Štajersko, ampak obenem je že pri
skušinskih volitvah kandidiral na
demokratski listi in seveda — pro-
padel! Sedaj se najlepše vidi to, kar
smo mi vedno trdili, da pri NSS ni

absolutno nič delavskega, ampak da
je na čelu takozvanih narodnih de-
lavcev le nekaj demokratskih ekspo-
nentov, ki naj iščejo med proletaria-
tom za gospode glasove. Ironija je
bila, da se je ravno v tej stranki, ki
je imela nekaj patent na narodnost,
skrivalo tudi nekaj takih ljudi, ki so
pred prevratom, ko še niso vedeli,
kam bo padlo, bil vse preje kot slo-
vensko narodni. Naslov temu članku
so gospodje likvidatorji napisali v
svojem proglasu in je res prav ume-
sten. Vse dozoreva ter se normalizi-
ra in gospodje včerajšnji voditelji
NSS so končno dozoreli ter se nor-
malizirali! Šli so tja, kamor itak spa-
dajo, to je v stranko, ki po izjavi g.
Tavčarja, ki jo je podal na shodu v
Mlinski ulici leta 1925, ima edino za-
slugo, da je po vojni ustanovila 600
bank, katerih en del je med tem že
propadel. Delavci pa bodo, v kolikor
že niso, šli tudi tja, kamor normalno
spadajo, to je v Socialistično Stran-
ko Jugoslavije. Amen!

Glavnjača v narodni skupščini.

Opozicija je v narodni skupščini
dvakrat zaporedoma stavila »nujen«
predlog za izvolitev komisije, ki bi
naj preiskala srednjeveške razmere v
beograjskih policijskih zaporih, ime-
novanih »Glavnjača«. Skupščinska
večina pa je obakrat predlog odklo-
nila. Človek bi se nehote vprašal: Za-
kaj pa isti gospodje, ki sedaj tvorijo
manjšino, oz. opozicijo, niso tedaj
ničesar podvzeli proti nekulturnim
razmeram v Glavnjači, ko so bili na
vladi? Stvari, ki se gode v Glavnjači,
niso od danes in ne od včeraj, ampak
so stare in gospodje so davno že ve-
deli zanje. Ampak stvar je takale:
Kadar je Miha na vladi, takrat se Ja-
nez škandalizira, kadar pa je Janez
v večini, tedaj Miha zabavlja. Oba
pa sta sicer ene misli ter ene volje.

Današnji opoziciji je ravno tako
malo mar, kaj se godi v Glavnjači, ka-
kor vladni večini in nasprotno. Za-
kaj ni Radić zahteval od Maksimovi-
ča, ko je bil minister, zakaj ni Pribi-
čević zahteval, da se kulturna sra-
mota odpravi, ko je bil v vladi?

Recimo, da bi se bila pred krat-
kim akcija za koncentracijsko vlado
posrečila in bi bile tudi sedanje opo-
ziционalne stranke prišle v vlado;
ali bi v tem slučaju tudi kmečko-de-
mokratska koalicija stavila enake
predloge? Prepričani smo, da ne!

Toda k stvari:

Važno je, kako odgovorni ministri
odgovarjajo, oziroma zagovarjajo pro-
slulo Glavnjačo. Sicer pa ne gre sa-
mo za tiste srednjeveške turške za-
pore v Beogradu (Turke so namreč
pred 50 leti spravili iz Beograda,
ampak turške razmere so ostale tam
še do danes), marveč gre za si-
stem, ki vlada več ali manj po vseh
južnih krajih naše države. Kaj pa se
vse ne godi v južni Srbiji, v Vojvo-
dini, v Bosni in Hercegovini, pa tudi
še drugod in prav so imeli tisti, ki so

naglašali, da se hoče polagoma na-
praviti iz cele države eno samo Glav-
njačo, namesto da bi se tisti beo-
grajski sistem čim prej odpravil, ki
ne dela najmanj časti ljudem, ki imajo
vedno polna usta »svobode«, za kate-
ro so se baje borili. Toda taka svo-
boda, ki daje policiji na prosto, da
počenja z ljudmi, kar ji se zljubi, je
vendar ironija. Ako se je našel ven-
dar poslanec v narodni skupščini, ki
je izjavil, da ga je sram, da je tukaj,
potem se temu ni prav nič čuditi.
Tem bolj pa se je čuditi kaj sta rekla
oba notranja ministra. Prvi je rekel,
da ne odgovarjajo navedbe poslan-
cev resnici, v kolikor pa odgovarjajo,
pa on — minister — kriv, češ: toče-
la »tajna« policija, ki se odteza moji
kompetenci.

Malo bolj po policijsko je odgo-
voril sedanji minister policije, ki je
tudi zanimal trditve, ki so bile do-
kazno navedene. G. dr. Korošec si
je zatislil obe očesi. On je tudi branil
svojo beograjsko policijo, vendar
pa se mu to ni popolnoma posrečilo,
zato je izjavil, da je policija pač poli-
cija, ki je povsod enaka. S tem je
menda hotel reči, da on ni poklican,
da bi odpravljali stare sisteme, ter da
bi uvajal kulturo na Balkanu. S svo-
jim odgovorom je mož pokazal, da se
ni nič naučil in ničesar pozabil, da
je ostal sam sebi zvest in da je vre-
den drug svojega duhovnega brata,
prelata Seipla, ki je rekel: »Nur keine
Milde für die Arretierten.« Ta
Seiplova krilatica je že rodila obilo
sadu. Več desetisočev je od tistega
27. julija lanskega leta iz Seiplove
cerkve izstopilo in več desetisočev
je vstopilo v Marksovo »cerkev«, ki
je živa vera, vera v socializem, ki bo
pometel z vsemi Seipelni in Korošci.
Jugoslovansko ljudstvo si bo mo-
ralo pravo in resnično svobodo šele
izbojevati. B.

Naše politično življenje se konsolidira...

Dozorevanje naših političnih prilik v smeri normaliziranja političnega
življenja — ali likvidacija NSS!

V času deflacije, ko se razmere res
normalizirajo, ko vse, kar ni pristno,
razpada, ko mnoge tvrdke napove-
dujejo konkurse, ki so po večini na-
stale v kalnih ter abnormalnih ča-
sah med in po vojni, ki je spekulaci-
ja žela triumfe, v tem času ne pro-
padajo samo trgovine in banke, am-
pak tudi nesolidne politične stranke!
Ena takih nesolidnih političnih strank
je bila tudi »narodno-socialistična
stranka«, ki je v začetku leta gospo-
dovega 1928 napovedala konkurz.
Pasive — aktiv itak ni — prevzame
SDS, s katero si je skrahirana stran-
ka v najbližjem sorodstvu. Likvida-
cija te »firme« sicer nikogar ne pre-
seneča, ker ni prišla nepričakovano,
vendar smatramo za umestno, da ji
v tej zadnji uri posvetimo par vrstic:
»Jutro« z dne 28. februarja 1928 je
prineslo daljši proglas, ki sta ga pod-
pisala bivša tovariša Rudolf Juvan
ter Franc Rupnik. V tem proglasu
sicer podpisana naglašata, da gre
za združitev narodnih sil, toda za
združitev je treba vedno najmanj
dveh. Tukaj pa ne pride zedinjenje v
poštev, marveč samo likvidacija, ako
se voditelji ne smatrajo sami za ma-
so. Nas ta zadeva zanima samo iz
dveh vidikov. Prvič, ker so gospodje

od NSS v povojnih letih bili na tem,
da postanejo v Sloveniji dediči mar-
ksističnega socializma in drugič, ker
so se menda ravno radi tega namena
nekaj časa igrali stranko razrednega
boja. Ta stranka je res sprva kaza-
la, da bi imelo nekaj iz nje postati,
dobila je leta 1920 celo dva mandata
v ustavodajno skupščino, toda njeno
zastopstvo je bilo sila klaverno, ki
je nihalo »pendljalo« med buržu-
azijo ter proletariatom. To zastop-
stvo si je steklo edino zaslugi tedaj,
ko sta oba poslanca NSS glasovala
za zakon o zaščiti države, kar sta sicer
naknadno spoznala za zmoto. Toda
po toči ne pomaga zvoniti, ako preje
sploh pomaga. Pri drugih in vseh na-
daljnih volitvah ni bilo več mandata
za to stranko, toda tudi z glasovi je
šlo vedno bolj proti ničli. Najbolj
eklatantno se je opazilo to nazadova-
nje baš v narodno mešanem kraju,
ki je bil že po naravi za NSS najbolj
ugoden, t. j. v Mariboru. V Mariboru,
kjer je po vojni nastala kolonija Pri-
morcev, ki so tvorili jedro NSS, je
bila ta stranka po številu glasov prva
za socialistično, ki je pri občinskih
volitvah leta 1921 dobila 9 manda-
tov, medtem, ko so jih imeli demokra-
ti samo 7. Toda namesto, da se ta

Borba za in proti Glavnjači!

Zagorje ob Savi, 5. februarja.
V narodni skupščini so se po ča-
sopisnih poročilih vladni in opozicijo-
nalni poslanci temeljito stekli za nu-
nost predloga o preiskavi največjega
škandala naše države, beograjske
»Glavnjače«. Predlog pa je bil po
»triumfalnem nastopu ministra dr. Ko-
rošca« s strani vladne večine odklo-
njen.

Mi smo daleč od tega, da bi se ne
zavedali, da so že vse meščanske
stranke bile v vladi in da obstoja ta
kulturni škandal že od početka te dr-
žave ter da je vsak vladni režim to
špansko-inkvizicijsko institucijo tole-
riral. Ne čudimo se, če je ravno letos
ob 10letnici »ujedinenja« bratov Sr-
bov, Hrvatov in Slovencev, ob gren-
kem kruhu opozicije, iznesla združe-

na napredna fronta KDK ta predlog pred parlament. Ali čudimo se načinu postopanja Slov. ljudske stranke kot vladne stranke.

Zakaj, če so celo tukaj uradno-zdravniški dokazi o nečloveškem mučenju aretirancev, o spolni zlorabi 16letnih deklic od »glavnjaških« nastavljenec, potem mislimo, da je že vsakemu dovolj jasno, da je to brezno prokletstva sistema, ki bi ga moralo biti na vsak način v vsaki kulturni državi prej ali slej konec.

Če ima dr. Korošec kot notranji minister v sebi le iskro ljubezni do svojega bližnjega človeka-sodržavljana ter vero v pravni red v tej državi, zakaj se je potem bal sprejeti predlog opozicije kot nujen, čeprav je bil ta predlog postavljen še iz drugih razlogov.

Po naši in po ideji vsakega kulturnega in pravičnega človeka bi moral dr. Korošec odgovoriti tako: Kot človek in kot minister notranjih del smatram sistem v »Glavnjači« za največji škandal 20. stoletja in zato odrejam, da se tozadevna komisija takoj poda na lice mesta, da zadevo prouči, krivce pa naj se takoj zapre in pošlje pred sodišče. Odrejam, da se

»Glavnjača« sploh odpravi ter vpostavi pravni red v državi, po katerem bodo vsi državljani enaki pred zakonom.

Ali tega dr. Korošec ni napravil. Razlogi so lahko različni; lahko je pa bil pri takem postopanju merodajen predvsem strankarski interes, ki je bil višji in močnejši, kakor pa pravna in socialna zaščita bratov Srbov, Hrvatov in Slovencev. Če so bili strankarski razlogi merodajni na strani Radića in Pribičevića, da se lotijo še le sedaj »Glavnjače«, so bili zopet na strani SLS tudi strankarski interesi razlog, da se je preiskava odbila.

Mi nismo to ugotovili z zamisljo, da bo dr. Korošec upošteval te naše besede; tako naivni nismo. Napisali smo to iz razloga, da spregleda Korošca ubogi, sestradani, brezposelni in z inkvizitorskimi mukami osrečeni troimeni narod te države, da čaka zastoj odreditve od vladnih sprememb, od te ali one meščansko-verske stranke, pa naj ji je sam katoliški duhovnik na čelu, dokler si on sam ne vpostavi razredne sile, ki bo predvsem sposobna razbiti obstoječi sistem in z Glavnjačo vred pognati vse predstavnike sedanjega sistema. A.

Še o Glavnjači!

Da je jugoslovanska bastila tudi v inozemstvu dobro znana, priča med drugim tudi poročilo nekega avstrijskega profesionista, kako se je on z njo seznanil, katero je priobčila graška »Arbeiterwille«.

Strojni graver Johann Stocker pripoveduje:

»Radi brezposelnosti sem sklenil pred dvema leti, da odpotujem v Grčijo, kjer se mi je obetal delo. Med potjo od macedonske meje do Soluna sem pa bil okraden. S težavo sem našel v Solunu avstrijski konzulat, kjer so me pa odpravili, češ, da za podpore nimajo kredita. Brez sredstev, izmučen in lačen, sem našel v neki francoski trgovski družbi nemškega konzula, starega, prijaznega gospoda, ki mi je, ne da bi ga za to prosil, ponudil pomoč. Svetoval mi je, naj se vrnem. Moral sem se odpraviti peš proti domovini. Z zadnjimi novci sem si oskrbel tranzitni vizum čez Jugoslavijo in sem srečno dospel do Skoplja. Tam so me z zvijačnim izgovorom zadržali srbski žandarji, ki so mi vse pobrali, tudi dokumente. Kot sumljivega špijona so me zaprli v trdnjavo. S tem, da so me pretepali in mi tri dni niso dali ničesar jesti, so hoteli izsiliti od mene priznanja. Četrty dan sem bil ponoči, zvezan z drugimi jetniki vred, po dva in dva priklenjena na dolgo verigo, odgnan v Niš in pozneje v Beograd. Celotno pot nam niso dali ničesar jesti. Mislim, da bom v Beogradu rešen, toda tu se je še začelo pravo trpljenje. Vtaknili so nas v glavnjačo. Žandarji

ali stražniki so bili oboroženi s palicami in so nas vsako jutro, ko so nas gnali na dvorišče na izprehod, pretepali, kakor tudi drugače pri vsaki priliki.

Hočem vam opisati celice, v katerih smo bili natrpani. Nahajajo se v kleti, v zgornjih nadstropjih so pisarne. Moja celica je bila brez okna in določena za 12 mož. V resnici jih je bilo pa 35 do 40 v njej. Samo jaz sem bil Nemec, vsi drugi so bili Albanci, Turki, Črnogorci, Madžari, Rumuni itd. Morali smo čepeti s podvitimi nogami ali pa stegniti noge čez svojega sosedo. Radi močne sopare, ki je izhajala iz vseh teh ljudi in radi vročine smo bili slečeni skoraj do gola. Zjutraj so nam dovolili pol ure svežega zimskega zraka, ki smo ga pa morali z batinami zaslužiti. Za hrano so nam dali samo pol kile kruha na dan in vodo, ki so jo pa samo enkrat dnevno premenjali. Za stranišče nam je služil lesen čeber, ki je stal v kotu celice in razširjal strašen smrad.

Stražarji imajo v celici med jetniki svoje zaupnike, ovađuhe, ki so njihovi pomagači. Ti pomagači postopajo takole: Vrata se odpro. Cuboks. Pomagači obstopijo novince in ga nekaj izprašujejo, medtem pa vsega izropajo. Napadeni je sprva osupnjen, potem pa se postavi po robu. Tedaj pa planejo pomagači po njem in ga neusmiljeno pretepajo. Vsakemu novodošlemu se tako godi in sem tudi jaz to skusil. Ker je na ta način vsak od teh pomagačev in stražarjev ves

splašen, se nihče ne upa, kljub velikemu številu, da bi se pritožil. Če pa kljub temu kdo glasno protestira in kliče na pomoč, se bo drugi gotovo premislil. Kar pomagači naropajo, se potem deli: denar in druge vrednote dobe stražarji, pomagače pa za njihove usluge preskrbujejo z živili. Med jetniki se nahajajo otroci, bolniki, starci in nadložni pohabljeni, ki so

tež bandi na milost in nemilost izročeni. Med transportom smo bili na vmesnih postajah zaprti z ženskami vred v istih celicah.

Lahko si napravite sliko o razmerah v Srbiji.

Nobenih šund-romanov ne rabimo več, da bi nam dražili živce, pri nas je realnost dovolj strahovita.

Novi davčni zakon.

Iz govora s. Petejana v Narodni skupščini dne 3. febr. t. l.

(Konec.)

Dosedanje obremenjevanje delavcev z davkom na ročno delo znaša na podlagi števil, ki jih je izdalo ministrstvo financ v letu 1927, in sicer se je plačalo za dobo od 1. januarja do 30. novembra, torej za dobo 11 mesecev v Sloveniji 7.570.211,61 Din, v Bosni in Hercegovini 4.770.294,24 Din, v Hrvatski in Slavoniji 4.062.150,89 Din, v Vojvodini 3.703.551,79, v Dalmaciji 1 milijon 430.676,27 Din, v Srbiji 1 milijon 793.777,29. Te številke jasno dokazujejo kričečo razliko med dajatvami raznih delov naše države. Če povdarjam veliko razliko med davkom, ki ga plača delavstvo v Sloveniji in med onim, ki ga plača delavstvo v Srbiji, s tem se ni rečeno, da bi želel, da bi bilo delavstvo v Srbiji bolj obremenjeno, ker dobro vem, da je vsak delavec v Srbiji isto tako kakor v Sloveniji moral plačati to, kar se je od njega zahtevalo. Še manj bi me mogle v tem oziru voditi obziri na različne plemenske, verske ali pokrajinske težnje. Toda ako vzamemo število zavarovanih članov, ki so po zakonu podvrženi zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode, vidimo, da je bilo l. 1927 v Sloveniji 79.600 obvezno zavarovanih članov, v Srbiji pa 78.800, v Bosni in Hercegovini 62.000, na Hrvatskem 150.700, v Vojvodini 77.100 in v Dalmaciji 26.100 Din, tako da je bilo v Sloveniji pravzaprav samo 800 delavcev več zavarovanih kakor v Srbiji. Na podlagi teh številčnih podatkov bi bilo logično, da bi moral biti davek na ročno delo delavcev v Sloveniji in v Srbiji po svojem rezultatu skoro isti, ako vpostevamo, da je zaslužek v Beogradu in okolici večji kot pa v Sloveniji. Te številke nam dajejo tudi dovolj povoda, da ne verujemo, da davčne oblasti v Srbiji vršijo svojo dolžnost na oni način kakor v Sloveniji, v Dalmaciji in v drugih krajih. Gospodje, dvomim, da so delodajalci oni denar, ki so jim ga delavci plačali, državi v resnici tudi oddali. Kajti ako bi se

to izvršilo, kakor bi se bilo moralo izvršiti, potem bi faktični davčni dohodek 1.700.000 Din moral pospeti vsaj na približno isto večino kakor v Sloveniji, to je približno na 7,5 milijonov Din. Zato trdim: delavci so v Srbiji svoj davek plačali, toda delodajalci so se potem protekcijske politike in porodičnih intervencij izognili dolžnosti oddajanja denarja, tako, da so se na eni strani opljačkali delavci s tem, da se jim je odtegnil davek, na drugi strani pa državo s tem, da ji niso oddali onega denarja, katerega so prejeli od delavcev na račun davka. Pristaviti in naglasiti moram, da se proti tem številkam ne da prav ničesar oporekati, ker so nad vsaki dvom točne in jasne. Kajti niti eden davek se ne da tako lahko in sigurno kontrolirati kakor davek na ročno delo in sicer zato, ker se mora ob priliki proglasa o zavarovanju navesti zaslužek in po višini tega zaslužka se dobi jasno sliko, koliko znaša celokupni davek.

V naši državi se je v zadnjih letih davek odmerjal in zahteval po osebnem prijateljstvu in strankarskih simpatijah, ne pa po zakonu. V Sloveniji imamo to nesrečo, da tamošnji davčni aparat funkcionira nadvse točno, precizno in temeljito; naši fiskalni organi izterjajo davčne terjatve in zaostanke z največjo rigoroznostjo in s tako neusmiljenostjo, da stisnejo iz davčnega obvezanca zadnji belič, pa tudi v slučaju, da dotičnik umira od gladi in pomanjkanja. Na drugi strani pa vidimo, da se v drugih pokrajinah davčni obvezanci oproščajo onih dajatev in davščin, ki jih zakon predpisuje.

Gospodje! Ta sistem bi se moral z novim zakonom popraviti, ker je sicer sigurno, da nikdo ne bo imel niti najmanjšega zaupanja, da bo ta zakon vsaj v bistvu odgovarjal cilju in svrhi, kateri bi imel služiti.

Kadar govorimo o izenačenju davkov, nimamo pred očmi tega, da bi morala ena pokrajina plačati več kot druga, ne vodijo nas pri reševanju tega vprašanja nobeni predsodki, bodisi plemenski, verski, socialni ali pa še kaki drugi, niti kaka mržnja, nego stojimo izključno na stališču, da, ako bi bil zakon pravilno izvršen,

Zobje čvrsti in beli, usta sveža in lepa, to je uspeh zobne paste

„PEBECO“.

ANGELO CERKVENIK:

Očiščenje,

14

križeva pot mnogih, ki so verjeli v lepoto in ljubezen, tragedija v šestih scenah.

Mož (zelo hitro): Razloži mi to stvar natančneje! Jaz te danes ne razumem.

Žena: Mogoče se inotiš, mogoče je tvoja vera samo še stvar dveh, treh trenutkov, mogoče se bo že ta hip zrušila... da, v tvojih očeh čitam...

Mož: Govori, govori!

Žena: ...čitam, da se že ruši! Tvoja vera že ni več trda vera!

Mož: Ti si kriva, ti odkrivaš mojim očem brezdna, ki si jih nisem mogel niti v slutnji vpodobiti.

Žena: Boris, ti ne veruješ več, da bi stala vsak trenutek trdo kakor skala. Kakšna smešna prisposoba! Vsak najmanjši potres jo zruši! (Se zasmije.)

Mož: Govori, ženska!

Žena: Vse bom povedala! Boris, že sam dvomi, da bi mogla izneveriti se ti, že sam ta dvom ti je vzel razsodnost. Potrebno je, da se ti izpovem: To življenje mi je postalo dolgočasno, tako nepopisno dolgočasno... Vajena sem bila na kinematografsko doživljanje, uživanje, na filmsko menjanje veselja, razposajenosti, žalosti, obupa... Naše življenje je kakor življenje vseh petih kontinentov obenem! Tisoči gredo mimo nas... s tisoči se spajamo v eno in isto... kri tisočev zastruji po naših žilah. Misli tisočev se poljubljajo z našimi mislimi... (Vihar divja z mo-

gočno silo. Veranda se trese.) Zahrepenela sem nazaj... dolčas mi vodeni kri...

Mož (žalostno in togočno): Dolčas...

Žena: Danes sem srečala Heleno.

Mož (naglo, jezno): Že zopet Heleno! Prepovedujem ti, družiti se z njo.

Žena (začudeno): Prepoveduješ? S Heleno? Zakaj vendar?

Mož: Moja žena si, in ona...

Žena (se zasmije): ...in ona... ona je vlačuga!

Mož (mračno): Vlačuga!

Žena (žalostno): Strašna je ta tajna moč, ta glas ljudstva! Nepopisno strahotna je peza javnega greha... Saj sem se začela tudi jaz že upogibati, tudi jaz ne morem več nositi po koncu glave, tudi jaz sem ji... O... o... (zaihti)... tudi jaz sem se ji na ulici — izognila. Sram me je bilo, da bi me kdo videl govoriti z njo. Helena me je videla in je prihitela k meni. Objela me je in poljubila! Kakor da mi je prilezel na ustnice ostuden ščurek... ščurek... O Bog, kolikokrat sem jokala zaradi tega sama nad seboj!

Mož: To mi povej: koliko je resnice na tistem?

Žena: Ali bi me ubil, če bi bilo kaj resnice?

Mož (divje): Ali je res, ali ni?

Žena: Danes sem jo zopet srečala. Šli sva na sprehod... Zvečer je bilo, temno, v javnem vrtu. Moški so hodili mimo nas in so nas klicali. Slišali sva njihovo strast, čutili sva jo; objela naju je. Zaman sem skušala upreti se ji.

Mož: Hitro, hitro povej... hitro... (Burja žvižga. Nekje na morju tuli ladja. Reflektor, ki se tekom tega prizora ves čas vrti na svetilniku, razsvetli vpraj v tem trenutku razkožene moževe oči...)

Žena: Razkašen si! Mogel bi me ubiti!

Mož (stiska pesti, ves se trese, skozi zobe): Žena!

Žena: Boris moj, samo to mi povej: ali bi me ubil zavoljo mene same ali zavoljo sebe? Če bi me zaradi mene same — ubij me! A zdaj se mi, da je drugače. In če je moja slutnja resnična, potem je bilo vse moje trpljenje vrženo v prazen in brezvsebinski nič... Slutnja mi je včasih pravila, da si vselej mislil le nase, da sem ti vsikdar bila le mrtva stvar, ki si z njo eksperimentiral. Tudi tistokrat, ko si pričaral mojim očem bajni svet ljubezni, ko si me peljal — kakor si rekel — iz hiše smrti v svet življenja, tudi tistokrat si mislil na svoj sloves! Povzdigniti si se hotel nad svojo okolico... moje trpljenje pa ti je bilo babilonski stolp... O, premalo je bilo trpljenja, ker sem preveč verjela vate... In zato se je papirnata stavba zrušila... Tedaj pa si stegnil svoje roke proti mojemu vratu... Poljubila sem tvojo roko, ker sem mislila, da si zame trpel! O ne, kaj poreko drugi o Valji... ne, to ni bistveno; ne, kaj poreko o tvoji, razumeš o — tvoji ženi, o tvojem u psu, tvoji privatni lastnini... to je bistveno...

Mož: Odpusti, Valja...

(Dalje prihodnjic.)

bi se morali davki plačevati v pravilnem in pravičnem razmerju, to je po davčni moči in zmoglosti posameznika. Doseči bi se moralo v bistvu to, da bi več plačali oni, ki imajo več, manj pa oni, ki imajo manj, ne pa, kakor se je do sedaj dogajalo, da so plačevali proporcionalno največ oni, ki imajo najmanj.

Gospodje! Dobili ste v roke amandmane in gotovo ste videli tu na drugi strani čl. 93, kjer se predlaga, da se pri ugotovitvi zaslužka za služinčad ne bo vpšteval ekvivalent za hrano, ampak samo denarni zaslužek, brez ozira na oproščeni minimum do 400 Din. Služkinje imajo pri nas povprečno 200 Din zaslužka na mesec, a od ministrstva ugotovljeni ekvivalent znaša istotako 200 Din, skupna svota je torej 400 Din in na podlagi teh 400 Din so oproščene slehernega davka. S tem, da se ne računa ekvivalent in na drugi strani pa obdavči ves denarni zaslužek, tako, da mora služkinja, sobarica, kuharica itd. plačati davek, če tudi ne zasluži na mesec več kot 50

Din. S tem se obdavčuje na tisoče in tisoče onih, ki so bili poprej oproščeni.

Reči moram, da delavski razred s tem davčnim zakonom, četudi najnižjim slojem donaša izvestne olajšave, ni zadovoljen, niti radi lastnih, niti iz splošnih interesov. Kajti, ako govorim o interesih delavcev, ne mislim samo na nje, nego na razred, v katerega spadajo ravno tako mali kmetje, uradniki in drugi mali ljudje in za vso to maso se na splošno z novim zakonom o davkih ne bo nič poboljšalo, nego poslabšalo.

Radi tega, gospodje, ne morem glasovati za ta zakon, dokler se ne donese drugi boljši, ki bo vseboval bistvene olajšave za delavski razred in bistveno izboljšanje in ozdravljenje vsega našega privrednega življenja. Iz tega razloga pa tudi ne morem imeti zaupanja do onih, ki so nam ta zakon predložili in bom glasoval proti predloženemu načrtu davčnega zakona. (Ploskanje in odobravanje na levici.)

Dnevne novice.

Volitve v poljski sejm so se vršile to nedeljo. Rezultat še ni znan. Pilsudski se je pokazal ob tej priliki pravega diktatorja in samolastnika. Ni več sledu o njegovih demokratičnih načelih, kakor jih je proglašal pred dvema leti ob svojem državnem prevratu. Takrat so socialisti njegov prevrat podpirali, danes stoje proti njegovi vladi v najostrejši opoziciji. Vlada je v tej volilni borbi z vsemi sredstvi terorja skušala oslabilo opozicijske stranke in doseči vladnim strankam večino. Razganjala je opozicijske shode, zapirala agitatorje in plenila liste. Vse ječe so prenapolnjene. Sobotna številka »Gazete Varšavske« je bila petkrat po vrsti zaplenjena, in ni mogla nazadnje iziti drugače, kakor da je priobčila cele strani kuharskih receptov. Na dan volitev je bila odredjena po vsej državi stroga policijska in žandarmerijska pripravljenost.

88 milijonov mark je dovolila nemška vlada za tekoče leto za zidanje stanovanj. Hoče se tekom leta postaviti 26.000 novih stanovanj. Tudi lansko leto so bila v to svrhu dovoljena precejšnja sredstva. Vendar še zaščita najemnikov ni popolnoma odpravljena. Najprej se hoče preskrbeti zadostno stanovanj. Pri nas se pa dela ravno narobe. Koliko stanovanj je pa naša država sezidala?

Dr. Korošec je postal minister policije, zato so eni mnenja, da dobe sedaj policaji namesto pendrekov rožne vence. Ti, ki tako mislijo, se zelo motijo. Saj ni g. dr. Korošec tako zelo pobožen, sicer ne bi on takega resora niti sprejel. V španski inkviziciji so duhovniki še vse hujše funkcije izvrševali in g. Korošec bi brez dvoma bil sposoben, da bi igral kakšnega Arbuesa ali Torquemada, če bi taki časi zopet prišli. Samo sreča, da ne bodo prišli, sicer bi se namesto copernic danes socialiste ter komuniste žive cvrlo.

Opozicija ne priznava davčne obveznosti novega proračuna. Kmečko-demokratska koalicija je izjavila v parlamentu, da ne priznava davčnih obveznosti, izvirajočih iz novega proračuna, ker so te obveznosti krivično razdeljene. Srbija ne plačuje niti del onih davkov, ki jih plačujejo prečani. Ta izjava je zadela na živo, saj mora voditi taka izjava, če je izvajana dosledno, direktno v državljansko vojno. Vladno večino je izjava močno vznemirila in je sedaj vprašanje, ali bodo končno radikali uvaževali državne interese in žrtvovali svoje strankarske ali ne. Ker poznamo mentaliteto srbskih radikalov, smo gotovi, da bodo do zadnjega vodili dosedanje fatalno politiko, istočasno pa trdili, da so čuvarki državnih interesov.

Gospod Davidović se je delj časa žiriral javnosti kot dosledni branitelj ustavnosti, demokracije, zakonitosti, sodelovanja vseh treh plemen itd. Tudi za časa zadnje krize je močno rohnol proti Vukičeviću in njegovemu sistemu ter hodil pod pazduho z Radicem in Pribičevićem. Pa glej ga, spaka! Tresle so se gore, rodil se je

Grol. Kajti sedaj je jasno, da je Davidović bil nezadovoljen z Vukičevićovo vlado le, dokler je v njej sedelo četvero ministrov iz njegove stranke, ki so pa bili prej za Marinkoviča kakor za njega — Davidoviča. Odtod vsa njegova opozicijska komedija. Čim je pa s pomočjo taistega Vukičevića izrinil iz vlade dva Marinkovičeva ministra in postavil dva svoja — Grola in še enega — pa mu je bil tudi Vukičević in njegov sistem tudi všeč! Tudi ta čudna politika je pripisovati oni čudni mentaliteti, ki jo tako težko razumemo in katero bi bilo samo dobro, ako bi jo vrag čimprej vzel, kajti tako igrankanje z interesi naroda zaradi osebnih kombinacij je tudi v še najbolj zalumpanem političnem življenju nepojmljivo, je zločin.

Stavka honorarnih profesorjev v Beogradu. 5. marca je pričelo na beograjski srednji tehniški šoli stavkati 32 honorarnih profesorjev, ker že pet mesecev niso dobili plačanih nadur in honorarjev. Na tem zavodu je od 52 profesorjev samo 14 stalnih, vsi drugi pa so honorarni. 6. marca se bo vršilo v prostorih Obrtne zbornice zborovanje profesorjev srednjih tehniških šol vse države. Od ljubljanske srednje tehniške šole se udeleži zborovanja pet delegatov pod vodstvom direktorja Reisnerja. Konferenca se bo bavila z vsemi aktualnimi vprašanji, ki se tičejo teh zavodov in bo zlasti tudi razpravljala o stališču honorarnih profesorjev.

V znamenju mira. Proračunski odbor nemškega državnega zbora je z 12 proti 6 glasom odobril prvi obrok za gradnjo oklopne križarke »A«. Proti predlogu so glasovali socialni demokrati, komunisti in bavarski kmetje.

Mednarodni stanovanjski kongres se bo vršil v Monakovem od 23. do 25. maja t. l., ki se bo bavil z vprašanji, kako izboljšati ter poceniti stanovanjske gradbe in financiranje istih. Kongresa se bodo udeležili svetovni strokovnjaki ter predavatelji, ki so se že dosedaj priglasili. Zaprane države bodo vse zastopane, med tem ko se Balkanci še niso prijavili. Občino Dunaj, ki je do sedaj največ storila na tem polju, bo zastopal mestni gradbeni direktor inženjer dr. Musil.

V čeških rudnikih se na podlagi sporazuma med delodajalci in delavskimi organizacijami v torek zopet prične z rednim delom.

V Franciji se vrše državnoborske volitve 22. aprila.

V italijanskem parlamentu je bil predložen nov zakon o volitvi narodnih poslancev. Nov zakonski predlog zanika na podlagi fašistične doktrine suverenost naroda in proglašja suverenost države. Za vso državo se bo volila samo ena lista. Potemtakem poslanci ne bodo več voljeni po svobodni volji ljudstva, temveč bodo imenovani od fašističnih organizacij in Mussolinija.

V Berlinu so vsa kovinarska podjetja, ki so včlanjena v zvezi berlin-

skih kovinarskih industrij, s 5. marcem ustavila svoje obrate in izprla do 180.000 delavcev. Položaj je resen.

V deželi Somalijev v Afriki, ki je bila pred vojno nemška kolonija, je dobila Italija od Društva narodov upravni mandat. Tamošnji italijanski komisar je pa izdal naredbo, ki prepoveduje domačinom nositi hlače. »Predpravo nošenja hlače imajo samo beli ljudje in če se bo domačina dobilo v hlačah, bo kaznovan s palicami.« Celo plemenski poglavarji so morali hlače sleči. Radi tega se širi med domačini veliko razburjenje, h kateremu jih baje Angleži, katerim italijanski mandat ni po volji, tajno hujkajo. Domači poglavarji so se pritožili radi tega pri Društvu narodov in tako se zna izcimiti iz tega konflikta med Anglijo in Italijo.

Tekstilna industrija v Sloveniji. Tekstilna industrija Slovenije se v zadnjih letih prilično ugodno razvija, kar je tem bolj hvalevredno, če pomislimo na današnje splošno težko gospodarsko stanje in na umetno in nepredvideno narejene težkoče, ki ovirajo v splošnem našo industrijo v njenem razvoju. Tekstilna industrija postaja polagoma eden najglavnejših produkcijskih procesov našega gospodarstva. Njen razvoj bo tudi znatno vplival na postavko trgovinske bilance. Prepotrebno je, da se neprestano opozarja merodajne faktorje na važnost njenega razvoja in predoci konzumu njeno zmoglost. — Iz zadnje navedenih razlogov in iz interesa skupnosti in složnosti, je potrebno, da se naša tekstilna industrija enkrat v letu reprezentativno pokaže. Najugodnejšo priliko ji nudi vsakoletni velesejem v Ljubljani. Opozarjamo vse industrijalce te branže, da se letošnji velesejem vrši od 2. do 11. junija in jih naprošamo, da se udeležijo te prireditve, saj s tem koristijo samemu sebi in skupni stvari. Kakor čujemo, se uprava velesejma bavi z organizacijo specijalnega tekstilnega oddelka.

Pohištena industrija in obrt na velesejmu. V Sloveniji se lahko ponasamo na nagli razvoj domače lesne industrije in obrti, zlasti pa na našo pohišveno mizarstvo. To grano slovenske obrtne in industrijske produkcije upoštevajo zbog svoje kvalitativne solidnosti in okusa vse pokrajine naše države; glas o naši zmoglosti pa se je razširil tudi že preko meja. — Uprava Ljubljanskega velesejma namerava posvetiti letos posebno pozornost lesni obrti in industriji. Prilikom letošnjega velesejma, ki se vrši od 2. do 11. junija, namerava prirediti posebni oddelak za razstavo lesnih izdelkov zlasti pohištva in z obsežno in velikopotezno reklamo privabiti čim večje število interesentov iz cele kraljevine in sosednih držav. Na to opozarjamo vse naše lesne obrtnike in industrijalce in jim priporočamo udeležbo kot razstavljalce, kar bo samo v njihovo lastno korist.

Delavske dividende. Januarja, februarja in marca deli veliko podjetij dividende, ki znašajo čedne milijone. Tisoče delavcev je pa namesto dividend dobilo sporočilo, da se jih več ne potrebuje. »Ni dela.« Odslovitve z dela niso edine dividende, ki jih prejema delavci. V nezgodah v ameriški industriji je ubitih vsako leto povprečno 20.000 delavcev. Tu eden, tam dva, v rovu jih ubije eksplozija deset, dvajset, trideset naenkrat — te vrste dividende so tako vsakdanje, da nikogar ne razburjajo, razen sorodnikov prizadetih. — V Everettu se je 10. febr. v oljni čistilnici dogodila eksplozija, ki je ubila okrog 15 delavcev, 50 pa je težko poškodovanih. Te vrste nezgode v obratih so precej pogoste. — V Kanadi je izbruhnil požar v zlatem rudniku, ki je zaprl izhod 47 rudarjem. Tisoč rudarjev je bilo v rudniku, ko se je raznesel glas o požaru in vsi razun omenjenih so se rešili. — Dne 13. febr. je ubila eksplozija v Renskem rovu 25 premogarjev. — V Thionvillu v Franciji se je peljalo z dela v vagonih cestne železnice 17 delavcev. Ko so se vozili preko železniškega križišča, so se zaleteli v tovrstne vagon. Vseh 17 delavcev je bilo ubitih. Vagoni, ki so drveli po progi navzdol, so se odtrgali od vlaka in ni bilo nikogar, da bi jih zavrl. —

Cenen nakup blaga

in k temu še znatne plačilne olajšave samo pri dobro znani tordki

L. ORNIK

Maribor, Koroška 9

Bogata izbira vsevrstnega tekstilnega blaga in vseh oblačilnih predmetov.

Vse kar kdo za obleči si želi
Pri ORNIKU na obroke lahko dobi.

Tako bi človek lahko pisal pregled nezgod, katerim so izpostavljeni delavci dan za dnem in ne bi mu zmanjkalo vesti. Kadar ne bo toliko dividend, ko bo delavec produciral za potrebo in ne v interesu profita, bo nezgod veliko manj, ker jih bo lahko preprečiti.

Pri vplomu v Prosvetni odsek Delavske zbornice v Ljubljani je bila ukradena tudi štampiljka, glaseča se: **Delavska zbornica za Slovenijo, kulturno prosvetni odsek v Ljubljani.** — Opozarjamo vse, da ta štampiljka ni več veljavna. Nova, edino veljavna štampiljka tega odseka je okrogla in se glasi: **Prosvetni odsek Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani.**

Občni zbor Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije, podružnica Maribor, se bo vršil v četrtek, dne 15. marca 1928 ob 20. (8.) uri v zadnji dvorani hotela »Pri zamorcu« v Gosposki ulici. Zaradi velike reakcije in obupnega položaja privatnih nameščencev postaja zanimanje za organizacijo vedno večje. Upati je, da bodo privatni nameščenci izgradili svojo organizacijo spet do take moči in vpliva, da ji bo mogoče premagati sedanjo veliko krizo ter postati uvažan faktor, s katerim bodo morali računati tudi nasprotniki.

Klub esperantistov v Ljubljani bo imel svoj redni občni zbor v četrtek, dne 8. marca ob 20. uri v Narodni kavarni. Udeležba vseh članov dolžnost!

Mariborski naročniki, pozor!

V nadi, da ustrezemo vsem mariborskim p. n. naročnikom, smo pričeli z današnjim dnem dostavljati list z raznašalkami. Prosim pa, da kdor bi danes ne sprejel lista pravočasno, odnosno če bi se zgodila kakšna druga napaka, da nam prizadeti to oprostijo ter takoj to sporoče upravi.

Zaplemba.

Državno pravdnštvo je zaplenilo knjigo Pavla Dorohova »Sibirski punt«, ki je izšla v I. Vukovem slovenskem prevodu v Ljudski tiskarni. Zaplemba utemeljuje takole:

»Knjiga vsebuje navodila, kako naj se odpravi obstoječa državna uredba, njeni zakoni in zlasti ustava in kaže tendenco, da nahujša državljane, naj siloma spremene ustavo in državne zakone, kar pomeni prestop po § 87 a lit. srbskega kazenskega zakona. Za vzgled se naveda v knjigi borba boljševikov proti staremu režimu v Rusiji in se opisujejo posamezne faze nasilja, tako na straneh 27, 34, 44, 61, 62, 82, 84, 87, 121, 122, 125, 127, 139, 148, 150, 156, 165 in 168. S teoretičnimi gesli in pozivi obravnava knjiga štrajke, sovjete, propagando komunizma, vtihotapljanje komun, propagand, literature med vojake na fronti, organizacije kmečkih vstaj in uporabljanje trgovskih potnikov (Kitajcev) za razširjanje komunističnih idej. V knjigi se navajajo navodila, kako se naj uporniki polaste ladij, kako naj se voditelje vstaj obvešča o uspehih in neuspehih vstaje, kako naj se vojake zajame, kako se jih naj z alkoholom omoti, da se jih lahko premaga in kako naj se zlasti častniki ugonobijo.«

Potemtakem naj bi bila ta knjiga pravi katekizem revolucije in abecednik vseh nasilij? Gotovo na tako

deklaracijo Pavel Dorohov niti zdaleč ni mislil. Hotel je podati samo niz historičnih epizod, kakor so se dogajale v ruski revoluciji. Te vrste literature imamo na svetovnem književnem trgu cele kupe; v Nemčiji na primer pazno slede za vsakim novim pojavom v ruski literaturi in mnogokrat izide nemški prevod prej ko ruski original, a radi tega se nemška republika z maršalom Hindenburgom ne čuti prav nič ogrožena. Z zaplombami se pa daje posameznim tiskovinarjem večji pomen, kakor ga navadno zaslužijo, kajti te vrste reklama je najboljša. Ali mislite, da bodete s takimi metodami zbrisali zgodovino s sveta? Vsak naš državljani bo vedel kljub temu, da so v Rusiji boljševiki, ki so odpravili stari režim in celo carju niso prizanesli. Koliko tisočev jih je v naši državi, ki so sami bili priče teh dogodkov. Če se tako bojite vstaj, potem pa prepoveste n. pr. tudi vso literaturo o naših kmečkih puntih, romane Augusta Šenoe in Ivana Preglja. Da, celo zgodbo o Kosovem polju in o izdajalcu Vuku Brankoviću, ki je pogubil celo srbsko vojsko, katera se uči v vseh naših šolah, bi morali prepovedati. Ali morete dogodke, ki so se odigrali leta 1903 v Beogradu, spraviti s sveta? Kaj pa je bilo to? Ali morete prepovedati, da bi zgodovina beležila angleško revolucijo v sedemnajstem stoletju, ki je stala glavo Karla I. in veliko francosko revolucijo 1789—95, ki je poslala Ludovika XVI. in Marijo Antonieto na šafot? Najbolje je, če preselite Jugoslavijo na kak drug planet. Ta knjiga je pa izhajala že pred dvema leti kot podlistek v »Delavski Politiki« in takrat se nikomur ni zdelo nevarna in tudi država se radi tega ni porušila. Sedaj so pa kar naenkrat odkrili njeno zlo. Najbrže si je hotel nekdo medaljo zaslužiti!

Maribor.

Narodno gledališče v Mariboru.
Torek, 6. marca: Pri treh mladenkah. Ab. D.
Sreda, 7. marca: Zaprt.
Priporočamo vsem p. n. čitateljem trdiko L. Ornik kot solidno. Več v današnjem oglasu.

Celje.

V nedeljo, dne 18. t. m. ob 2. uri se bo vršila oddaja občinske zemlje v najem potom licitacije. Sodrugi, ki se za to zanimajo, naj se na licu mesta, na cesti, za okoliškim očinskim pokopališčem, oglasijo.
Prihodnja seja občinskega sveta okoliške občine se bo vršila 18. t. m. v sejni dvorani na Bregu. Seja je javna in ima vsak, ki se za občinsko politiko interesira. Sodrugi, ki hočejo delovanje občinskih odbornikov videti, naj se seje udeležijo.
Kolesarji, ki se zanimajo za kolesarski šport in bi sodelovali pri kolesarskem odseku »Svobode« v Celju, naj se tozadevno oglašijo v prodajalni Delavskega doma v Gaberju.
Zadruga Delavski dom ima svojo lastno slikarsko delavnico. Onim sodrugom, ki si želijo pobeliti in slikati

svoja stanovanja, priporočamo, da se obrnejo na Delavski dom v Gaberju.
Ekspanzija nemške buržuazije se vedno jasneje kaže. Ker vedo, da se politično več ne morejo postaviti na noge, skušajo predvsem z nekakimi nepolitičnimi »delavskimi« kulturnimi organizacijami. Pravijo, da bodo osnovali pevski zbor, športna društva itd. Vse to pa z namenom, da bodo delavcem nudili izobrazbo. Kako neki mislijo, gospodje? Ne vemo, kaj bi dejali — nemara jim ne bodo nudili kulture in zavesti, nemškim sodrugom enake ... ampak nekako tako kulturo, kot jo nudijo germanski gospodje — Kitajcem in Čulakom — namreč bič. Ali pa mislijo mogoče biti resno našemu delavstvu kulturni učitelji — v najnovejši umetnosti — stradanju?

Dandanes smo v Gaberju vsi enaki, celo gospodje šefi in njih sluge so se globoko ponižali in čakajo na delavce s polnimi mošnjaki v gostilnah, plačujejo in slikajo sijajno bodočnost onim, ki pristopijo v nepolitično »Nemško ligo«. Mar mislite, gospodje, da smo psi, da nas boste topli in vam bomo potem za liter vina vaš bič še poljubili? »Es war einmal...« gospoda!

Zagorje ob Savi.

Naznanilo. Kraj. pol. org. S. S. J. v Zagorju obvešča tem potom vse svoje člane, da se na podlagi sklepa odborne seje z dne 1. marca vrši dne 11. marca ob 9. uri dopoldne v gostilni g. Dolinška v Zagorju redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Dolžnost vsakega člana je, da se občnega zbora točno ob določen uri udeleži. Vodstvo.

Ruše.

Ker je pri nas veliko delavstva, je razumljivo, da se je tukajšnje obrtništvo precej razširilo, vendar ne more zadostovati vsem potrebam delavstva, ker igra pri tem veliko vlogo špekulacija po čim večjih profitih in se je iz teh razlogov združila vsa vaška buržuazija, da za vsako ceno obdrži najvišje cene nad življenjskimi potrebščinami za delavstvo ter si obenem vtepla v glavo, da mora delavstvo kupovati blago za vsako ceno in četudi najslabše vrste.

Da se temu vsaj nekoliko odpo more, je tukajšnje delavstvo pripravilo vse potrebno, da si ustanovi svojo prodajalno Konzumnega društva za Slovenijo, v kateri bodo kupovali gotovo prav vsi zavedni delavci, uradniki in kmetje. Istotako bomo poskrbeli za najboljše pecivo Delavske pekarnice iz Maribora, začasno pa delavstvo itak prav pridno sega po pecivu, ki ga dovaža že sedaj k nam Delavska pekarna, pa tudi pekovski mojster Mulec iz Studencev, v največjo jezo naše vaške »buržuazije«.

Pa ne pride tej gospodi niti na misel, da bi skušali z enako dobrim pecivom in po isti ceni preprečiti ne ljubo konkurenco, čeprav obratujejo s cenejšimi režijskimi stroški, večnoma z vajenci, ki garajo kot kitajski kuliji noč in dan. Oni so celo organizirali te svoje kulije, da s silo pre-

prečijo dovoz kruha iz zunanjih krajev in tako se je zgodil nečuten škandal, da so se pripravili v bližini Ruš na cestni napad na Mulecovega voznika, ki dovaža vsak dan med 4. in 5. uro po tej cesti v delavsko kolonijo precej dobro pecivo. Pocestni paglavci so ustavili voznika (starčka šestdesetih let), ga podrli na tla in neusmiljeno pretepli, tako da se je ves pretepen moral vrniti nazaj s polnim vozom kruha v Studence.

Nad takim škandalom se zgraža vse pošteno delavstvo in odločno zahteva od oblasti, da v tej zadevi postopa vsaj tako, kakor je to običaj napram delavstvu, če kaj zagreši, posebej še zaradi tega, ker se pripravlja enak napad na voznika Delavske pekarnice. Za nas delavstvo je to le poziv, da strnemo svoje vrste in povzdignemo svoj glas: **Svoji k svojim!**

Studenci pri Mariboru.

Predavanje o Maksimu Gorkemu se bo vršilo v soboto, dne 10. marca 1928 ob 8. zvečer v telovadnici »Svobode« v Studencih. Sodeluje tudi pevsko društvo »Enakost«. Pridite vsi! V soboto, dne 10. marca ob 7. uri zvečer se vrši v prostorih gostilne Majhenič članski shod Socialistične stranke. Sodrugi in sodružice se u ljudno vabijo, da se shoda polnoštevno udeležijo.

Odbor kraj. org. SSJ.

Vestnik „Svobode“.

Sklicujem sejo ljubljanske podružnice »Svobode« s sledečim dnevnim redom: 1. Reorganizacija podružnice. 2. Sklicanje izrednega občnega zbora. 3. Razno. Seja se bo vršila v uradnih prostorih Delavskega doma v petek dne 9. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Udeležba dolžnost! — Aleš.

Del. tel. in kulturna zveza Svoboda, podružnica Zagorje ob Savi, vprizori v soboto 17. marca, ob 5. uri zvečer, v dvorani Zadrúznega doma na Lokah socialno dramo v 5 dejanjih »Jutranja molitev«. Gostuje podružnica »Svobode« iz Jesenic. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

Del. tel. in kulturna zveza Svoboda, podružnica Zagorje ob Savi, ima svoj redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo funkcionarjev, 2. volitev novega odbora, 3. raznoterosti. Član, ki ni za minulo leto poravnal članarine, nima vstopa na občni zbor.

Delavski oder v Ljubljani.

Po daljšem odmoru je v Ljubljani pričel delovati v okviru »Svobode« Delavski oder, ki je v nedeljo 12. II. na Viču igral burko »Scapinove zvijače«. Režiral je sodr. Bratko Kreft. Hkrati je igral glavno vlogo in jo prav dobro izvedel. Ponekod se je poznala posledica tega, da je igro režiral in igral. Vendar je prvi nastop Delavskega odra časten za vse njegove člane. S. Demšarju se je poznalo, da je dober, rutiniran komik. Svojejo moza je postavil tudi s. Siard in Simonič. Obersnel dober, a Medvešek ima tudi najlepše izglede, samo bolj prirodno, neprisiljeno naj nastopa. Od ženskih vlog je bila najboljša s. Jurmanova, pa tudi ss. Lenasijeva in Selanova se bosta razvili v dobri igralki. Vsi igralci so pokazali vso dobro voljo. Zato so bili tudi deležni burnega odobravanja. Pričakujemo, da nas bo pri proslavi Gorkega Delavski oder še bolj razveselil. Živel Delavski oder!

Delovanje jeseniške »Svobode«.

(Iz tromesečnega poročila podružnice.)
Koncem minulega leta je štela jeseniška »Svoboda« 73 članov, od teh 67 moških in 6 ženskih. Podružnica ima dramatsko sekcijo pod vodstvom s. Škrlija, telovadno enoto, ki šteje z naraščanjem 65 članov in ima redne vaje ter knjižnico. V zadnjem tromesečju leta 1927 je priredila podružnica eno telovadno akademijo, eno nogometno tekmo s celovskim »Sturmom«. Cankarjev in Miklavžev večer ter dve plesni veselici. — Le tako naprej!

Športna podzveza »Svobode« ustanovljena.

V nedeljo, dne 12. februarja se je vršila v Ljubljani konferenca športnih sekcij »Svobode« in ljubljanskega delavskega športnega kluba. Trboveljski »Amater« in »Probuda« se konference nista udeležila, niti nista svoje odsotnosti opravičila. Po daljši debati so se sprejela osnovna pravila športne podzveze »Svobode«. Delavski športni klub vstopi s svojimi 90 člani v ljubljansko »Svobodo«, s čimer je rešena tudi ljubljanska »Svoboda« iz dosedanje krize. S športnim klubom bo dobila ljubljanska »Svoboda« delavsko mladino, ki bo usmerjala delovanje podružnice, v kateri so bili doslej večinoma intelektualci.

Koncem marca se bo vršil prvi občni zbor športne podzveze. Centrala »Svobode« bo z denarno podporo omogočila udeležbo delegatov iz najoddaljenejših krajev. Tedaj se bodo sprejela tudi pravila podzveze v definitivni obliki.

Do občnega zbora vodijo podzvezo ss. Vičič, Aleš, Kovač in Malovrh. Zastopnik podzveze v centralnem odboru »Svobode« je s. Vičič.

Podružnice, ustanavljajte športne sekcije! Z njimi boste pritegnili v »Svobodo« delavsko mladino.

Delavski športniki, na plan!

Proti vojni — za razorožitev!

Zastopniki sovjetske Rusije so na zadnji ženevski konferenci stavili predloge za popolno razorožitev vseh držav. O teh predlogih bo sklepala ponovno konferenca v Ženevi 15. marca.

Mednarodna ženska zadrúzna zveza s sedežem v Londonu vodi mednarodno akcijo za to, da čim več organizacij iz vseh dežel podpre predlog razorožitev.

Tako je pozvala preko slovenske »Zveze delavskih žena in deklet« tudi našo »Svobodo«, da podpiše tozadevno izjavo. »Svoboda« je to izjavo podpisala. Toda zavedati se moramo tega, da sama izjava še ni vse. Od moči mednarodne organiziranega proletariata, od moči internacionalne misli zavisi, ali bo že enkrat minila nevarnost novih imperialističnih vojn.

»Svoboda« na svojem torišču naj uspešneje pobija imperializem, ako odteguje mladino od nacionalističnih organizacij, ki vzgajajo ljudi v nacionalnem sovraštvu.

Živela internacionala!

Vojno vojnil!

Znižanje taks za kulturne prireditve vsem podružnicam »Svobode« dovoljeno.

Centralni odbor »Svobode« je s svojo intervencijo pri vladi dosegel znižanje taks za kulturne prireditve vseh naših podružnic. Spodaj vam podajamo točen prepis dotičnega odloka. Na ta odlok se sklicujte pri svojih krajevnih oblastih. Takoj s prijavo prireditve omenite opravilno številko odloka o znižanju teh taks. Če bi delala oblast kje kakke sitnosti kljub temu odloku, nas takoj obvestite z navedbo dotičnega odloka, da moremo mi takoj uspešno intervenirati pri velikem županstvu. Za veselice ne velja ta odlok. Podružnicam ni treba posebej vlagati prošenj za znižanje taks, ker odlok jasno govori, da so oproščene vse podružnice.

To naj sprejmejo na znanje tudi one podružnice, ki so se tozadevno že obrnile na nas z raznimi vprašanji. Odlok se glasi: P. br. 1454/1928. Kolek à 20 Din uničen!

Potrdilo.

Potrjuje se, da so prireditve društev, včlanjenih v delavski telovadni in kulturni zvezi »Svobode« v Ljubljani prosvetnega in znanstvenega značaja.

To potrdilo se izda na prošnjo imenovane Zveze in na podlagi razpisa Min. fin. gen. dir. davkov, br. 143.050 od 29. novembra 1927 radi oprostitve plačanja takse iz tarife postavke 99a taks. zakona.

Ljubljana, dne 16. februarja 1928.

Vršilec dolžnosti prosvetnega inspektorja: (Podpis nečitljiv.)

Štampilja:

Veliki župan ljubljanske oblasti v Ljubljani.

Wiener Radioverlag, Wien, I., Pestalozziggasse Nr. 6./11.

Neobhodno potreben je za vsakega radio-amaterja

Radio-koledar 1928

Cena Din 25.— in

Radio-karta 1928

Cena Din 15.—,

Izdaja „Radiowelt“.

Vsi kupujejo oblike pri

J. Trptnu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898

MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38

Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni težji. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu itd.

„JUNIPER“ PRSNE KARAMELE

so edino sigurno sredstvo proti kašlju, hripavosti itd. — Doblje se v vseh lekarnah drogerijah in konzumnih trgovinah. Trgovci, zahtevajte takoj engros cene. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK

Zaloga parfumerije, kozmetike, kemikalij in galanterije

CELJE, GOSPOSKA ULICA 4

Nabirajte nove naročnike

Čevlje po meri

kakor tudi vsakovrstna popravila iz najboljšega materiala, sol dna in točna izgotovitve po najnižjih cenah.

August Gusel, čevlj. mojster

Maribor, Frankopanova ulica Nr. 55

Mobilije

vsakovrstne od navadne do najfinejših izdelave iz mehkega, trdega kakor tudi inozemskega lesa po najnižjih cenah. Samo lastna izdelava v Produktivni zadrugi mizarških mojstrov. S prvim majem zelo znižane cene, solidno in dobro delo kakor tudi enoletno jamstvo.

Maribor, Grajski trg šte. 3.

Širite naš list!